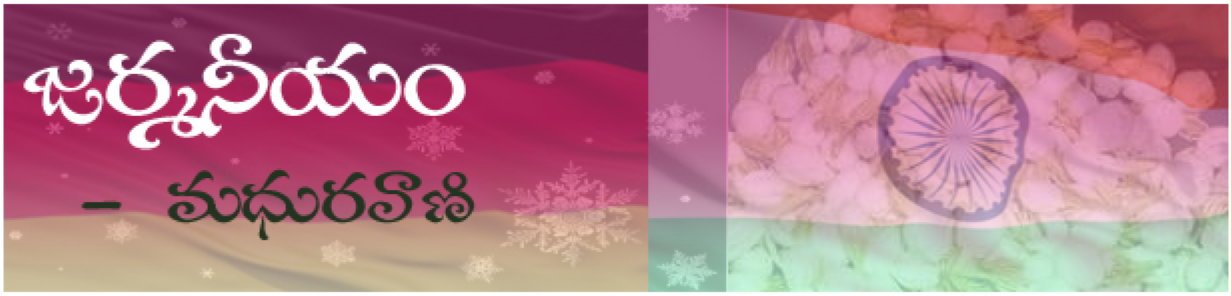

దోసెడు మంచు పూలు.. గుప్పెడు గుండె ఊసులు..

మనం ఎవరింటికైనా వెళ్ళినా, ఎవరైనా మనింటికి వచ్చినా గుమ్మంలోనే ఒకరినొకరు పరిచయం చేసుకోవడం సంప్రదాయం కదా! అందుకనీ...

"నమస్తే అండీ."

"నమస్తే.. ఎవరమ్మా నువ్వు?"

"నేనండీ. మధురని.."

"మధురా.. పేరు ఎక్కడో విన్నట్టుందే.."

"మరేనండీ.. ఇదివరలో ఇక్కడే కౌముది గడపలో కూర్చుని మీకు కొన్నికథలు చెప్పాను కదండీ.."

"ఆఆ.. గుర్తొచ్చింది.. ఏంటమ్మా సంగతి.. ఇలా వచ్చావేం?"

"మరేంలేదండీ.. తీరిగ్గా కూర్చుని కాసేపు మీతో సరదాగా మాదేశం కబుర్లు చెపుదామని వచ్చానండీ.."

"మీదేశమా.. నువ్వు ఎక్కడ ఉంటావేంటి?"

"నేను జర్మనీలో ఉంటానండీ. అప్పుడే పావొంతుపైన జీవితం ఇక్కడే గడిచిపోయిందండీమరి.. అందుకే మాదేశం అనేసాను."

"ఏంకబుర్లు చెప్తావేంటి.. ఏదో దోసెడూ గుప్పెడూ అంటున్నావే?"

"మరేనండీ.. మన ఆంధ్రదేశంనుంచీ ఈ దేశానికి ఎగిరొచ్చాక ఇన్నేళ్ళలో ఎన్నెన్ని మంచుపూలవానల్లో తడిసానో కదండీ.. ఆ జ్ఞాపకాల ఊసుల్ని నెలకో దోసెడైనా నింపుకొచ్చి మీ అందరితో పంచుకుందామనీ.."

"ఓహో.. మంచిపనే.. మరి మమ్మల్నేం చెయ్యమన్నావిప్పుడు?"

"మీరేం చేయక్కర్లేదండీ. ఎంచక్కా వేడిగా కాఫీనో, టీనో పక్కనపెట్టుకుని, వెచ్చగా చెంపన చేతులు పెట్టుక్కూర్చుని హాయిగా నేచెప్పే కబుర్లన్నిటికీ ఊ కొడితే చాలు.. అదే మహాభాగ్యం.."

"ఊ.. కానివ్వు మరి.. శుభం.. నీదేఆలస్యం!"

:-)

రాచరికపు ఆనవాళ్ళు.. చరిత్ర మిగిల్చిన చేదు జ్ఞాపకాలు..!

జర్మనీలో **ఉష్ణోగ్రతలపరంగా** చూస్తే ఎండలెక్కువ కాసేది ఆగస్టు నెలలోనే కాబట్టి ఇండియాలో మనకి మే నెల లాగా ఇక్కడ ఆగస్టు అని చెప్పుకోవచ్చు. కాకపోతే ఇక్కడ దొరక్క దొరక్క దొరికే ఎండ కాబట్టి ఆగస్టు అంటే అందరికీ మక్కువ ఎక్కువ. జర్మనీలో

నదీప్రవాహాలు.. Isar, Rhine

డాన్యూబ్, రైన్ లాంటి పెద్ద నదులే కాకుండా వాటిల్లో కలిసే చిన్న చిన్న ఉపనదులు దాదాపు ప్రతీ ఊరిలోనూ ప్రవహిస్తూ ఉన్నాయి. జర్మనీలో ప్రవహించే నదులన్నీ చివరికి బాల్టిక్ సీ, బ్లాక్ సీ, నార్త్ సీ.. ఈ మూడు సముద్రాలలో ఏవో ఒకదానిలో కలుస్తాయి. మనకి హిమాలయాలు ఉన్నట్టు జర్మనీ, స్విట్జర్లాండ్, ఆస్ట్రియా సరిహద్దుల్లో ఆల్ప్స్ పర్వతాలు ఉన్నాయి. మన గంగానది హిమాలయాల్లో పుట్టినట్టు ఇక్కడ కూడా వేసవికాలంలో ఆ హిమశిఖరాల్లో ఉన్న మంచు కరిగి చాలావరకు నదీజలాలు పుడుతుంటాయి. మా ఊర్లో ఉండే ఇసార్ నది, ఇంకా జర్మనీ, స్విట్జర్లాండ్ లలో ప్రముఖంగా అందరికీ తెలిసిన రైన్ నది ఇలా ఆల్ప్స్ పర్వతాల్లో పుట్టినవే. ఈ నదులే కాకుండా మన కొల్లేరు, ప్రళయకావేరి లాగా ఇక్కడ పెద్ద పెద్ద సరస్సులు చాలా ఉన్నాయి. సంవత్సరంలో ఎక్కువ శాతం చలిలో ఉండే ఈ దేశంలో సరస్సులు కూడా చాలావరకు చలికాలంలో గడ్డ కట్టిపోతాయి. కాబట్టి ఉన్న కొద్ది నెలల వేసవిలో అందరూ నదులు, సరస్సుల్లో ఈతకి వెళ్ళడం, నదీ తీరాన విహారాలే కాకుండా రకరకాల పడవల్లో బోటింగ్, రాఫ్టింగ్, కానోయింగ్, యాచింగ్.. లాంటి వాటర్ స్పోర్ట్స్ లాంటి వాటి మీద బాగా ఆసక్తి చూపిస్తుంటారు. కొన్ని పెద్ద సరస్సుల్లో లాంచీలో తిప్పే టూర్లు కూడా ఉండి వేసవి కాలంలో సరస్సులు, నదీ తీరాలన్నీ జనాలతో కిటకిటలాడిపోతూ ఉంటాయి.

ప్రపంచవ్యాప్తంగా మానవ నాగరికత ఎప్పటికప్పుడు ఎన్నెన్నో మార్పులకి గురవుతూ కొత్త పోకడలు పోతూ ఉంటుంది. వెనక్కి తిరిగి చరిత్ర వైపు చూస్తే అప్పటి మనుషులు, సంఘటనలు, జీవితాలు అన్నీ ఇప్పటి మనకి చాలా ఆశ్చర్యంగానూ, ఆసక్తిగానూ

అనిపిస్తాయి. మన భారతదేశంలో గతంలో మగధ రాజ్యం, కళింగ రాజ్యం, కాకతీయ సామ్రాజ్యం.. ఇలాంటివన్నీ ఉన్నట్టు యూరోపులో, జర్మనీలో కూడా రాజ్యాలు, వాటిని ఏలిన రాజుల చరిత్రలు ఉన్నాయి. రాజుల కాలం పోయాక భీకరంగా జరిగిన మొదటి, రెండో ప్రపంచ యుద్ధాల మూలంగా జర్మనీలో అన్నీ రకాలుగా తీవ్ర నష్టం వాటిల్లినా సరే ఈ దేశంలో ఇంకా అప్పటి రాచరికపు ఆనవాళ్ళు చాలావరకు భద్రంగానే ఉన్నాయి. గత వైభావానికో, ప్రాభావానికో చిహ్నలుగా మిగిలిన వాటిని అత్యంత జాగ్రత్తగా నిలబెట్టుకుంటూ వస్తున్నారు వీళ్ళు. జర్మనీలో పెద్ద పెద్ద నగరాలలోనే కాకుండా ఏ చిన్న పట్టణానికి వెళ్ళినా చిన్నవో పెద్దవో పాత రోజుల నాటి రాజుల కోటలు, కట్టడాలు సామాన్య జనాలకి ప్రదర్శనలో పెట్టడం వల్ల పర్యాటకులకి ఎప్పుడూ అందుబాటులో ఉంటాయి. వాటి లోపల ఆయా కోటలకి, రాజులకి సంబంధించిన చరిత్రతో పాటు ఎప్పుడు ఎవరు ఎలా కట్టారు లాంటి వివరాలు, అప్పటి రాజులకి సంబంధించిన వస్తువులు అన్నీ ప్రదర్శనకి ఉంటాయి. ఏ ఊరికి వెళ్ళినా ఒక పర్యాటక కేంద్రం వారి కార్యాలయం ఉండి వాళ్ళ దగ్గర వాళ్ళ ఊరిలో చూడతగ్గ ప్రదేశాలు ఏమేం ఉన్నాయి, వాటికి ఎలా వెళ్ళాలి లాంటి వివరాలతో కూడిన బ్రోచర్లు లభిస్తాయి. వాటిల్లో తప్పనిసరిగా ఆ ఊరికి సంబంధించిన పాత రాజు గారి కోటలు, చర్చిలు లాంటివి ముందు ఉంటాయి. ప్రతీ కోట వెనకా వినిపించే ఎన్నో కథల్లో బోలెడన్ని వింతలు విశేషాలు ఉంటాయి.

Potsdam లోని రాజసౌధాలు

మహారాజుల ఇంట్లో వారసుల్లా పుట్టిన వాళ్ళందరూ సహజంగానే పుట్టుకతోనే యువరాజులవుతారు. చిన్నప్పటినుంచీ సంపద, అధికారం, రాజకీయాల మధ్యలో పెరిగే వారి గురించి స్వతహాగా వాళ్ళ మనస్తత్వం, వ్యక్తిత్వం ఏంటన్నది ప్రపంచానికి ఎప్పుడూ నిర్దిష్టంగా తెలీదు, అక్కర్లేదు కూడా! రాజు గారు ప్రజలకి ఏం చేసాడు, మిగతా ప్రపంచం ముందు రాజ్యాన్ని ఎంత గొప్పగా నిలబెట్టాడు, ఎలా పరిపాలించాడు అన్నవే సాధారణంగా ప్రపంచానికి తెలిసే విషయాలు. కొన్నిసార్లు వాళ్ళ వ్యక్తిగత జీవితాల్లోకి తొంగిచూసినప్పుడు అంత గొప్ప రాజుల జీవితాల్లోనూ ఏవో బాధలు, భయాల తాలూకు నీలి నీడలు, మర్మంగా మిగిలిపోయిన ప్రశ్నలు దోబూచులాడతాయి. నేను విన్న కొన్ని రాజుల కథల్లో నన్ను బాగా ఆలోచింపజేసిన ఒక జర్మన్ రాజు కథ చెప్తాను.

జర్మనీలో బవేరియా రాష్ట్రపు రాజకుటుంబానికి చెందిన రాజు Ludwig II. పంతొమ్మిదో శతాబ్దపు రాజైన ఈ లుడ్విగ్ అంటే ఇక్కడ ప్రజలకి ఇప్పటికీ చాలా అభిమానం. అందుకనే ఇక్కడ ఇప్పటికీ చాలా చోట్ల అతని గురించిన పుస్తకాలు, ఫోటోలు కనిపిస్తూనే ఉంటాయి. చిన్నప్పటి నుంచే రాచరికపు కుటుంబాల్లో పిల్లల మీద ఉండే విపరీతమైన నియంత్రణ, రాచరికాన్ని

Ludwig II of Bavaria

నిలబెట్టుకోడానికి అవసరమైన కఠిన శిక్షణల మధ్యన పెరిగిన లుడ్విగ్ పెద్దవాడయ్యేసరికి ఎక్కువగా అందరిలో కలవకుండా అదోకలాగా ముభావంగా ఉండే వ్యక్తిలా ఎదిగాడట. అతని తల్లిదండ్రులతో కూడా పెద్ద సాన్నిహిత్యం ఉండేది కాదట. అతని తాతగారి తరం నుంచే వాళ్ళ వంశంలో రాజుల మానసిక ఆరోగ్యం గురించి అప్పటికే ప్రచారంలో ఉన్న అనేక కథలని బట్టి లుడ్విగ్ కి కూడా కొంత మానసిక అసమతౌల్యం ఉందని అందరూ అనుకునేవారు. లుడ్విగ్ కి సాహిత్యం, నాటకాలు, చిత్రలేఖనం, సంగీతం లాంటి లలిత కళలతో పాటు ఆర్కిటెక్చర్ అంటే చాలా ఆసక్తితో పాటు వాటిలో మంచి అభిరుచి కూడా ఉండేది. అతను రాజైన తర్వాత అతని అభిరుచిని అనుసరించి దేశదేశాల నుంచి ఎందరో అరుదైన కళాకారులని సంప్రదించి, బోలెడు ధనం వెచ్చించి కొన్ని రాజప్రాసాదాలు కట్టించాడు. వాటి వాస్తు శిల్పం, వాటిల్లో వినియోగించిన శిల్ప విద్యలు, చిత్రలేఖన విద్యలు, వాటిని నిర్మించడానికి ఎంచుకున్న స్థలాలు, ఆయా రాజభవంతుల లోపల ఉన్న రకరకాల సౌకర్యాలు ఇవన్నీ ఈ రోజున్న సాంకేతికత స్థాయికి కూడా ఎంతో ఉన్నతంగా, వైవిధ్యంగా నిలిచేవే. అంత పాత రోజుల్లో ఇలాంటివి నిర్మించారంటే వాటి కోసం ఎంత శ్రమపడి ఉంటారో, ఎంత సంపద ఖర్చు చేసి ఉంటారో అనిపిస్తుంది. ఇప్పటికీ బవేరియా రాష్ట్రం సగర్వంగా వారి చారిత్రిక వారసత్వంలా ప్రదర్శించుకోవడంతో పాటు ఈ రాష్ట్ర పర్యాటక రంగానికి వీటన్నీటి వల్లా బోలెడు ఆదాయం కూడా వస్తోంది.

Herrenchiemsee Palace, Neuschwanstein Castle

బవేరియా రాష్ట్రంలో Chiemsee అని ఒక పెద్ద సరస్సు ఉంది. ఆ సరస్సు మధ్యలో రెండు ద్వీపాలు ఉన్నాయి. చిన్న ద్వీపం పేరు ఆడవాళ్ళ ద్వీపం అని, పెద్ద ద్వీపానికి మగవాళ్ళ ద్వీపం అని వాటి పేర్లు. చిన్న ద్వీపంలో పాత కాలం నాటి చర్చి, క్రిస్టియన్ మోనాస్టేరీలు ఉన్నాయి. పెద్ద ద్వీపంలో లుడ్విగ్ ఒక పెద్ద రాజప్రాసాదాన్ని కట్టించాడు. అది అచ్చం ఫ్రాన్స్ లో అత్యంత ప్రాముఖ్యత గడించిన Palace of Versailles ని పోలి ఉంటుంది. లుడ్విగ్ కట్టించిన అన్నీ కోటల్లోకీ ఇదే పెద్దది. కోట ముందు పెద్ద పెద్ద వాటర్

ఫౌంటైన్లతో విశాలమైన తోట కూడా ఉంటుంది. ఎంతో ఖర్చు చేసి కట్టించిన ఈ కోటలో లుడ్విగ్ తన జీవిత కాలంలో కనీసం నెల రోజులు కూడా గడపలేకపోయాడు.

Linderhof అనే ఇంకొక ప్రదేశంలో లుడ్విగ్ కట్టించిన మరొక కోట కూడా చాలా ప్రత్యేకమైంది. ఈ రెండూ కాకుండా లుడ్విగ్ ఆల్ప్స్ పర్వతాల మధ్యలో కొండల నడుమ Neuschwanstein castle అనే ఒక కోటని అత్యంత కళాత్మకంగా నిర్మించాడు. ప్రపంచ ప్రఖ్యాతి గాంచిన ఈ కోట ప్రపంచంలోనే చూడదగ్గ మొదటి 25 వింతల్లో ఒకటిగా నమోదు చెయ్యబడింది. అంతే కాదు ప్రపంచవ్యాప్తంగా అందరికీ సుపరిచితమైన డిస్నీలాండ్ స్లీపింగ్ బ్యూటీ castle, ఇంకా మరెన్నో కట్టడాలకి లుడ్విగ్ కట్టించిన ఈ Neuschwanstein castle నమూనా స్ఫూర్తిగా నిలిచింది. ఈ రోజుకీ కొన్ని మిలియన్ల మంది పర్యాటకులు దీన్ని సందర్శిస్తూనే ఉన్నారు. లుడ్విగ్ అత్యధికంగా అభిమానించే ఒక సంగీతకారుడితో ఉన్న గొప్ప స్నేహానికి చిహ్నంగా ఈ కోటని నిర్మిస్తున్నానని ప్రకటించాడు. ఈ కోట కట్టేనాటికి రాజకీయ పరిస్థితులు అనుకూలించకపోయినప్పటికీ తన ఆస్తులన్నీ ధారపోసి మరీ లుడ్విగ్ ఈ కోట నిర్మాణాన్ని కొనసాగించాడని చెప్తారు. దాదాపు ఇరవయ్యేళ్ళ పైన ఈ కోట నిర్మాణం జరిగి దాని మూలంగా ఆ పరిసరాల్లో వారందరికీ జీవనోపాధి దొరికిందంటే అది ఎంత సంక్లిష్టమైన కట్టడమో అంచనా వేయవచ్చు. ఇంతా చేసి ఈ కోట కూడా లోపలి గదుల నిర్మాణం మొత్తం పూర్తి కాకుండా మధ్యలోనే ఆగిపోయింది. ఈ కోటలో లుడ్విగ్ కేవలం 172 రోజులు మాత్రమే నివసిస్తే ఎవరి కోసమైతే కట్టిస్తున్నానని అన్నాడో ఆ సంగీతకారుడు ఈ కోటలోకి అడుగు పెట్టకుండానే చనిపోయాడు.

లుడ్విగ్ కి ఒక రాకుమారితో పెళ్ళి నిశ్చయం అయ్యాక చాలాసార్లు పెళ్ళి తేదీని వాయిదా వేస్తూ వచ్చి చివరికి పెళ్ళి ని రద్దు చేసుకున్నాడు. చివరిదాకా పెళ్ళి చేసుకోకుండా ఒంటరిగానే ఉండిపోయాడు. ప్రేమసంబంధాల విషయంలో అతనికేవో అయోమయాలు, సమస్యలు, ప్రశ్నలు ఉండేవని వాటి మూలంగా జీవితమంతా అతనెంతో తీవ్ర అంతర్మథనానికి గురయ్యేవాడని లుడ్విగ్ అప్పట్లో రాసుకున్న పర్సనల్ డైరీల వల్ల అతను చనిపోయాక తెలిసిందట. తన హయాంలో ఇంత గొప్ప గొప్ప కట్టడాలని నిర్మించిన లుడ్విగ్ 1886 లో నలభై సంవత్సరాల వయసులో ఒకనాటి సాయంత్రం తన వైద్యుడితో కలిసి సరస్సు తీరానికి విహారానికి వెళ్ళి మళ్ళీ తిరిగిరాలేదు. కేవలం నడుము లోతు నీళ్ళు న్న సరస్సులో లుడ్విగ్, అతని కూడా ఉన్న వైద్యుడు ఇద్దరూ మరణించారు. స్వతహాగా మంచి ఈతగాడైన లుడ్విగ్ ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడంటే ఎవరూ నమ్మలేదు. అతని శరీరాన్ని పరీక్షించిన వైద్యులు కూడా అది ఆత్మహత్య అని నిశ్చయంగా నిర్ధారించలేకపోయారు. లుడ్విగ్ తో పాటు వెళ్ళి న వైద్యుడి శరీరం పైనున్న గాయాలని చూసి వాళ్ళిద్దరి మరణం గురించి రకరకాల అనుమానాలు, సందేహాలు ఇప్పటికీ చరిత్రలో మిగిలిపోయాయి. ఈ రోజుకీ లుడ్విగ్ జీవితం, మరణం ఒక మిస్టరీ గానే మిగిలిపోయింది. జీవించి ఉన్నప్పుడు "I wish to remain an eternal enigma to myself and to others" అని చెప్పిన లుడ్విగ్ మరణం కూడా ఎవరికీ అంతు పట్టకుండానే మిగిలిపోయింది. లుడ్విగ్ మరణించే సమయానికి సగం నిర్మాణంలో ఆగిపోయిన ఈ

రాజప్రాసాదాలన్నింటినీ పబ్లిక్ చేసి పర్యాటక శాఖ వారు ప్రజలందరి సందర్శనార్థం తెరిచారు. అందువల్ల ఇప్పుడీ కట్టడాలన్నీ మనం లోపల తిరిగి చూసే వీలుంది. అదీ లుడ్విగ్ కథ!

Dachau concentration camp memorial site

జర్మనీ చరిత్ర అనగానే ప్రపంచం మొత్తానికి రెండో ప్రపంచ యుద్ధానికి దారి తీసిన ఆనాటి పరిస్థితులు, హిట్లర్ హయాంలో జర్మనీలో యూదులపై అత్యంత కిరాతకంగా జరిగిన ఊచకోతలు గుర్తొస్తాయి. అప్పట్లో యూదులందరినీ బానిసలుగా ఉంచిన నాజీ కాన్సంట్రేషన్ కాంపుల్లో ఒకటైన Dachau concentration camp కి నేను వెళ్ళి చూసాను. అప్పటి రక్తచరిత్రకి సజీవ సాక్ష్యంలా ఉంటుందా ప్రదేశం. ఆ కాంపుల్లో బానిసలని ఎలా చూసేవారు, ఎన్ని హింసలు పెట్టేవారు, ఎలా చంపేవారు లాంటి అన్నీ వివరాలతో, ఫోటోలు, వీడియోలతో అంతా డాక్యుమెంట్ చేయబడి ప్రదర్శనకి ఉంటుంది. బానిసల్లా వారు గడిపిన జైళ్ళ లాంటి గదుల తాలూకు నమూనాలు కొన్ని అప్పటివి అలాగే ఉంచారు. ఆ ప్రదేశంలో నించున్నప్పుడు కొన్నేళ్ళ క్రితం సరిగ్గా ఇదే చోట అంత ఘోర మారణహోమం జరిగిందన్న తలంపుకి ఒళ్ళు జలదరించింది. ఏ పాపమూ ఎరుగని ఎంతమంది మనుషులు నరకయాతన అనుభవించారో కదాని మనసు ద్రవించింది. అది చూసొచ్చాక కొన్ని రోజులదాకా దాని చుట్టూనే తిరిగేవి ఆలోచనలు. కానీ ఈ దేశంలో ఇలా జరగడం తాము గర్హించే విషయం అని వారు ఒప్పుకుంటూనే, జరిగిన ఘోరాన్ని ఏ మాత్రం కప్పిపుచ్చుకోడానికి కానీ, దాచుకోడానికి కానీ ప్రయత్నించకుండా అంత వివరంగా అన్నీ డాక్యుమెంట్ చేసి ప్రపంచానికి ప్రదర్శించడం చూసి నాకు జర్మన్ల మీద గౌరవం కలిగింది. ఒకనాటి చరిత్ర సిగ్గు పడాల్సినంత తప్పే కావొచ్చు.. కానీ తప్పు జరిగిందని మర్చిపోకుండా గుర్తుంచుకోవడం, సరిదిద్దుకోవడానికి ప్రయత్నించడం, మంచి మార్గం వైపు పయనించాలనుకోవడం.. ఇవి ఖచ్చితంగా గౌరవించతగ్గ విషయాలే అనుకుంటాను.

Remnants of the Berlin wall, Potsdamer platz, Berlin

జర్మనీ రెండు ముక్కలుగా విడిపోయి పశ్చిమ బెర్లిన్ మహానగరాన్ని తూర్పు జర్మనీ నుంచి విడదీయడానికి నిర్మించబడిన 'బెర్లిన్ వాల్' జర్మనీ చరిత్రలో మరో చీకటి ఘట్టం. ఆనాటి రాజకీయ సంక్షోభాలకి బలైపోయిన ఎంతోమంది సామాన్య ప్రజల కన్నీళ్ళకి మౌనసాక్షిగా నిలిచిన 'బెర్లిన్ వాల్' శేషంలా ఈ రోజుకీ మిగిలిన చేదు గుర్తులని చూసినప్పుడు కూడా మాటలకందని వేదనాపూరితమైన భావమేదో కమ్ముకొచ్చింది. మనిషిలో దాగున్న హింసాప్రవృత్తికి, అధికార దాహానికి, మానవతారాహిత్యానికి ప్రతీకలుగా మన ప్రపంచ పటం పైన ఇలాంటి కళంకపు చిహ్నాలెన్నో కదా అనిపించింది.

"ఏ దేశ చరిత్ర చూసినా ఏమున్నది గర్వకారణం.. నరజాతి చరిత్ర సమస్తం పరపీడన పరాయణత్వం.."

అన్న శ్రీశ్రీ మాటలు మరోసారి జ్ఞాపకం వచ్చాయి.

* లుడ్విగ్ బొమ్మ గూగుల్ నుంచి తీసుకున్నది.

మరో గుప్పెడు ఊసులు వచ్చే నెలలో...

●●●

రచయిత్రి బ్లాగు

http://madhuravaani.blogspot.com

COMMENTS